

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«СТРАТЕГІЯ РОЗМІЩЕННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТЛОМ
ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА УЧАСНИКІВ АТО В УКРАЇНІ:
ЗАКОНОДАВЧІ ОСНОВИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ»**

Далеко не всі знають, що з початку 2015 р. під егідою Національної академії наук України при ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» діє Форум з питань вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб (ВПО), який запрошує на регулярні заходи представників наукового середовища¹, громадських організацій переселенців, органів центральної влади та місцевого самоврядування, бізнесу та інших зацікавлених осіб і організацій.

25 червня 2015 р. в рамках цього Форуму відбулася друга велика Міжнародна науково-практична конференція «Стратегія розміщення та забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та учасників АТО в Україні: законодавчі основи та практичні аспекти». Організатори конференції – ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», ГО «Конгрес Сходу України». Остання об'єднує на рівні індивідів та організацій вимушених переселенців з Донбасу. Більшість членів Координаційної ради цієї організації – переселенці з Луганська, колишні викладачі луганських ВНЗ.

Конференцію відвідало близько 150 учасників: представників громадських організацій ВПО, Міністерства соціальної політики України та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Посольства Грузії, будівельних компаній та асоціацій, фінансових та іпотечних установ, учасників АТО та інших зацікавлених осіб і організацій. На жаль, попри численні запрошення і навіть підтвердження участі, захід не змогли відвідати запрошені народні депутати та представники Адміністрації Президента України.

У ході роботи конференції учасниками було визначено:

- відсутність у більшості ВПО та учасників АТО достатніх фінансових ресурсів для забезпечення життєдіяльності, невирішеність житлової проблеми, працевлаштування;
- відсутність спрямованої державної політики щодо ВПО та учасників АТО;
- відсутність компенсаційних механізмів щодо можливого відшкодування та виплати компенсацій ВПО за втрачене житло;
- наявність недосконалої нормативно-правової бази з питань соціального захисту ВПО та учасників АТО;
- недосконалість організаційно-координаційного забезпечення реалізації державної політики у зазначеній сфері.

Серед тем, які активно обговорювались, важливе місце займали доопрацьовані за участю громадських організацій та співробітників НАН України проекти Комплексної державної програми підтримки та соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб на 2015–2016 роки та Плану заходів з її реалізації.

Неочікувано цікавими та релевантними стали виступи учасників, які розповіли про свій практичний досвід вирішення житлових питань, у тому числі не тільки під час війни на Сході, але й ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС та наслідків землетрусу у Вірменії. Взагалі виявилось, що досвід розселення постраждалих після згаданих катаклізмів і подальшої їх адаптації та інтеграції в нових місцях проживання є надзвичайно корисним.

¹ До ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» та Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи пізніше приєдналися Інститут економіки промисловості та Інститут економіко-правових досліджень НАН України, які виїхали з окупованих територій Донецької області.

Переважає кількість учасників констатувала: серед усіх проблем переселенців, житлова проблема є найгострішою і вимагає найбільше ресурсів. Якогось рішення, яке б охоплювало і задовольняло переселенців, годі очікувати тільки від держави та міжнародних донорів. Важливу роль відіграє самоорганізація ВПО та здатність об'єднати наявні у них ресурси. У ході конференції було презентовано декілька проектів з Київської та Львівської областей, які пропонують реальні схеми поступового вирішення житлових проблем ВПО та учасників АТО. Свої послуги пропонували виробники будівельних матеріалів та будівельних компаній.

У цілому можна констатувати, що конференція ставила амбітні цілі, які було б важко досягнути. На практиці вони навіть наполовину не були досягнуті, оскільки досвід вирішення житлових проблем ВПО (і меншою мірою учасників АТО) не рясніє позитивними прикладами. Проте сам досвід комунікації, взаємного інформування, пошуків працюючих рішень, лобювання дозволяє сподіватись, що одного дня всі ці зусилля матимуть кумулятивний ефект і довгострокові результати у вирішенні житлових проблем ВПО та ветеранів АТО.

Презентації учасників та інші матеріали конференції є доступними за посиланням: <http://ief.org.ua/?p=4891>.

І.О. Тімар,

*канд. соціол. наук, науковий співробітник
відділу моніторингових досліджень соціально-економічних трансформацій
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»*